

REPUBLIKA HRVATSKA
UPRAVNI SUD U RIJECI
Erazma Barčića 3

Poslovni broj: 7 UsI-160/13-32

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

P R E S U D A

Upravni sud u Rijeci, po sucu Antunu Žagaru, dipl. iur., uz sudjelovanje zapisničarke Danijele Romanik, u upravnom sporu tužitelja [REDACTED] kojega zastupaju opunomoćenici [REDACTED], odvjetnik u Puli, [REDACTED]

[REDACTED] i 7. Udruge „Zelena Istra“ iz Pule, Gajeva 3, koju zastupa predsjednica udruge Dušica Radojčić, protiv tuženika Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Zagreb, Ulica Republike Austrije 14, kojega zastupa službena osoba Milica Bjelić, uz sudjelovanje zainteresirane osobe Kamen produkt d.o.o. Pazin, Trg slobode 2, koje zastupaju direktorica Jolanda Dobrila i prokurist Goran Barčić, radi procjene utjecaja zahvata na okoliš, 15. siječnja 2015. godine,

p r e s u d i o j e

I. Poništava se rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode KLASA: UP/I-351-03/12-02/6, URBROJ: 517-06-2-1-1-12-20 od 29. studenoga 2012. godine.

II. Predmet se vraća tuženiku na ponovni postupak.

Obrazloženje

Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode KLASA: UP/I-351-03/12-02/6, URBROJ: 517-06-2-1-1-12-20 od 29. studenoga 2012. godine utvrđeno je da je zahvat eksploatacija karbonatne sirovine za industrijsku preradu na dijelu eksploatacijskog polja „Marčana I“, na području Općine Marčana, nositelja zahvata Kamen produkt d.o.o., ovdje zainteresirane osobe, temeljem Studije utjecaja na okoliš koju je izradio SPP d.o.o. Varaždin, prihvatljiv za okoliš, uz primjenu mjera zaštite okoliša propisanih zakonom i predmetnim rješenjem.

[REDACTED] i Udruga Zelena Istra, ovdje tužitelji, pravodobno su ovome ovom Sudu podnijeli tužbu kojom osporavaju zakonitost navedenog rješenja. U tužbi u bitnom navode da je zahvat u suprotnosti s prostornoplanskom dokumentacijom, sa Strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije i Strateškim programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske, da studija nije obradila varijantna rješenja, da je studija pogrešno utvrdila umjereni utjecaj zahvata na krajobrazne vrijednosti okoliša, da studija nije dovoljno obradila kulturno – povijesnu baštinu te da je cost – benefit analiza nekonzistentna i metodološki netočna. Pojašnjavaju da je Prostorni plan Istarske županije („Službene novine Istarske županije“ broj 02/02, 01/05, 04/05, 14/05, 10/08, 07/10, dalje: PP Istarske županije) na lokaciji zahvata predvidio izgradnju samo

jednog eksploatacijskog polja, dok se za predmetnu lokaciju usporedno vodio postupak i tuženik je donio rješenje za još jedno eksploatacijsko polje – „Marčana“, o čemu je u postupku član povjerenstva Josip Zidarić dao izdvojeno mišljenje. Nadalje navode da Prostorni plan uređenja Općine Marčana („Službene novine“ Općine Marčana“ broj 9/09, dalje: PPU Općine Marčana) ne predviđa površine za iskorištavanje karbonatne mineralne sirovine, već samo arhitektonsko – građevnog kamena. Pri tome ističu da bi prema odredbama Zakona o rudarstvu („Narodne novine“ broj 75/09, 49/11, dalje: Zakon o rudarstvu) karbonatne mineralne sirovine potpadale u skupinu mineralnih sirovina za industrijsku preradbu. Isto tako navode da odredbe PP Istarske županije i PPU Općine Marčana ne dozvoljavaju otvaranje novih eksploatacijskih polja na kojima će se koristiti metode miniranja da udaljenosti manjoj od 500 metara od postojećih građevina, dok se na udaljenosti od 225 metara i 460 metara od zahvata, nalaze stare stancije, građevine Šetepanovi dvori i Pločevi dvori. Smatraju da studija nije usklađena sa Strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije prema kojem su prioriteta razvoja kraja u kojem bi se nalazio predviđeni zahvat turizam, industrija i obrtništvo (u tom dijelu razvoj malog i srednjeg poduzetništva, trgovine i industrije), poljoprivreda i ribarstvo, kao ni sa Strateškim programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske koji glavnim ciljevima ruralnog razvoja za razdoblje od 2007.-2013. godine određuje povećanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva, poboljšanje okoliša i krajolika te poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i podupiranje diversifikacije ruralnog gospodarstva. Nadalje navode da je studija obradila samo jednu varijantu zahvata, što je u suprotnosti s odredbama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“ broj 64/08, 67/09, dalje: Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš), a k tome PP Istarske županije i PPU Općine Marčana propisuju metodu podzemne eksploatacije gdje je to tehnički izvedivo i tržišno opravdano. Nadalje smatraju da studija nije dovoljno obradila kulturno – povijesno baštinu, odnosno činjenicu da se prostorom zahvata protezao treći prsten obrane grada Pule nastao radi zaštite središnje ratne luke austro – ugarske ratne mornarice, kao navode za arheološko nalazište Nezakcij (Vizače) za koji se u studiji navodi da stvaranje brenda oko Nezakcija i naroda Histra nije moguće. Smatraju da 40 godina eksploatacije ne može imati umjereni utjecaj, nego velik utjecaj na krajobrazne vrijednosti okoliša. Pozivaju se na „Smjernice za izradu studija o utjecaju na okoliš eksploatacije čvrstih mineralnih sirovina (Površinska eksploatacija)“ autora prof. dr. sc. Jerka Nuića dipl. ing. građ., iz kojih navode citat, između ostalog: „Gotovo je suludo zamisliti da mala i turistička Istarska županija, makar i na papirima, ima 57 kamenoloma tehničko-građevnog kamena. Inače, veliko je pitanje da li Hrvatskoj treba 327 eksploatacijskih polja i istražnih prostora tehničko-građevnog kamena koliko ih je već izdano. Odnosno, što se tiče Studija utjecaja na okoliš lokacije su već predodređene i nove će se vrlo rijetko određivati. Zato, Studija utjecaja o okolišu za svako eksploatacijsko polje treba biti beskompromisni korektiv u tom smislu.“ Predlažu da Sud provede dokazni postupak uvidom u dokumentaciju koja se nalazi u spisu predmeta upravnog postupka, očevitom na terenu, mjerničnim vještačenjem (na okolnost udaljenosti građevina od zahvata) financijskim vještačenjem (na okolnost neispravnosti cost – benefit analize) dokumentaciju koju su priložili uz tužbu (fotografije i satelitski snimak lokacije zahvata, priloge Kulturno – povijesna baština – Kaverne) te po potrebi saslušanjem članova stručnog povjerenstva i tužitelja, pa da po provedenom postupku poništi osporeno rješenje tuženika.

Tuženik u odgovoru na tužbu navodi da u cijelosti ostaje kod navoda iz osporenog rješenja, ističe da je postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš pravilno proveden, pravilno utvrđeno činjenično stanje i pravilno primijenjeno materijalno pravo, pa predlaže da Sud tužbeni zahtjev odbije. Navodi da je sukladno članku 6. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš u postupku pribavljeno mišljenje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva KLASA: 350-02/11-02/74, URBROJ: 531-06-11-2 od 3. studenog 2011. godine u kojem se navodi da je zahvat u skladu s PP Istarske županije i PPU Općine Marčana. Nadalje

navodi da je studija predvidjela da se na dijelu eksploatacijskog polja koji se nalazi na udaljenosti manjoj od 500 metara od postojećih građevina, eksploatacija vršiti isključivo strojnim putem, odnosno korištenjem hidrauličkog bagera i hidrauličke glodalice. U svezi varijantnih rješenja navodi da za konkretan zahvat postoji niz varijantnih rješenja koja se odnose na razvitak kopa po površini i po visini te u tehnologiji eksploatacije, koja su razmatrana za potrebe izrade idejnog projekta, s time da je varijanta podzemne eksploatacije u konkretnom slučaju ocijenjena kao tehnički neizvediva. Nadalje navodi da je studija u poglavljima 3.11. i 4.1.3. detaljno obradila kulturno – povijesnu baštinu, dok su u poglavlju 5.1.7. za kulturno – povijesnu baštinu obrađene mjere zaštite. Također tvrdi da je cost-benefit analiza obrađena na valjan način primjenom odgovarajuće metode. Ističe da se procjena utjecaja na okoliš provodi upravo za zahvate za koje se pretpostavlja da bi mogli imati značajan utjecaj te da se u postupku propisuju odgovarajuće mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša, a u konkretnom slučaju je utvrđeno da je zahvat uz propisane mjere zaštite prihvatljiv za okoliš.

Zainteresirana osoba u opširnom odgovoru na tužbu iznosi uglavnom istovjetne navode kao i tuženik, navodeći u bitnom da je postupak procjene utjecaja zahvata pravilno proveden. Dodaje da je pitanja u svezi tužbenih navoda o udaljenosti eksploatacijskog polja od postojećih građevina studija valjano obradila, te ju tom dijelu citira: „Prema Prostornom planu Istarske županije dano je ograničenje eksploatacije miniranjem na udaljenost na udaljenost manjoj od 500 m od naselja tj. naselja Šetepanovi Dvori i Belasovi Dvori. Prema ranije navedenome i sukladno ranije i sukladno prilogu 2. list 2 i 3 vidljivo je kako je ugrožena zona prostorno locirana na eksploatacijskom polju "Marčana I" s polumjerom od 149 m, odnosno s polumjerom 188 m. Lokacije koje se nalaze izvan toga radijusa utjecaja, a s obzirom na dopuštenu brzinu oscilacija od 1,0 cm/s i količinu eksploziva po stupnju paljenja od 98,3 kg predstavljaju sigurno područje od mjesta miniranja mjesta miniranja.“ Smatra da je otpor tužitelja prema zahvatu uzrokovan nedovoljnim poznavanjem predmetne djelatnosti te negativnim primjerima nezakonitosti i devastacije prostora. Ističe pozitivne učinke koje će zahvat imati na zapošljavanje, gospodarstvo i lokalnu zajednicu. Predlaže stoga, da Sud tužbeni zahtjev odbije.

Sud je održao ročišta za raspravu 26. lipnja, 17. srpnja, 19. rujna i 21. studenog 2014. godine, te 9. siječnja 2015. godine.

Na prvom ročištu tužitelji su u bitnom izjavili da ostaju kod dotadašnjih navoda te dodatno pojasnili da je studijom utvrđeno da će lovna površina biti umanjena za 1,63%, što nije točno jer će ona biti umanjena za 10% površine, ustvrdivši da se radi o u Istri manjoj lovnoj površini od 2 500 hektara, te da će između kamenoloma i granice lovne površine ostati pojas od 100 do 150 m za koji u studiji nije utvrđeno da će se umanjiti lovna površina, ali da se radi o tako maloj površini da se neće moći provoditi nikakve lovne aktivnosti, dok su tužitelji [REDACTED] dodali da u blizini zahvata uzgajaju masline u masliniku s 500 do 600 sadnica, te da su na javnoj raspravi postavili pitanje hoće li njihove masline biti zelene ili bijele, odnosno hoće li biti devastirane, na koje pitanje joj izrađivač studije nije znao odgovoriti.

Tuženik je na prvom ročištu izjavio da ostaje kod navoda iz osporenog rješenja i odgovora na tužbu. Pozivom na odredbe članaka 144. i 145. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“ broj 110/07, dalje: Zakon o zaštiti okoliša) osporio je aktivnu legitimaciju Udruge Zelena Istra. U svezi navoda da će zahvat negativno utjecati na gospodarske aktivnosti tužitelja, očitovao se da su ti navodi paušalni jer su u osporenom aktu pravilno i valjano obrađeni svi mogući učinci.

Zainteresirana osoba je na istom ročištu izjavila da ostaje kod navoda iznesenih u odgovoru na tužbu i dotadašnjem tijeku postupka. Naglasila je da kada bi varijantno rješenje i bilo dodatno razrađeno u osporenom rješenju, to ne bi dovelo do drugačijeg zaključka, jer na

zahvatu metoda podzemne eksploatacije nije isplativa, već je moguća samo površinska eksploatacija. Navela je da eksploatacijsko polje obuhvaća 47 hektara šume od čega je polovina zahvaćena kamenolomom, pa će doći do postepene sječe šume, međutim ne u razmjerima kako to navode tužitelji i uz plaćanje svih naknada koje se trebaju potom utrošiti na obnovu šuma.

Nakon prvog ročišta tužitelj Udruga Zelena dostavila je podnesak u kojem obrazlaže svoje pravo na aktivnu legitimaciju u ovome sporu, pozivajući se pravno stajalište Europskog suda zauzetog u presudi C-263/08 od 15. listopada 2008. godine.

Odredbom članka 144. Zakona o zaštiti okoliša propisano je da pravni interes u postupcima uređenim tim Zakonom u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti ima udruga civilnog društva koja je registrirana sukladno posebnim propisima o udrugama te ako joj je statutom kao cilj određena zaštita i unaprjeđenje okoliša, uključujući i zaštitu ljudskog zdravlja i zaštitu ili racionalno korištenje prirodnih dobara, te ako je registrirana najmanje dvije godine prije nego je započeo postupak tijela javne vlasti o zahtjevu povodom kojega iskazuje svoj pravni interes, te ako dokaže da je u tom razdoblju aktivno sudjelovala u aktivnostima vezanim za zaštitu okoliša na području grada ili općine gdje ima registrirano sjedište sukladno svojem statutu.

Prema odredbi članka 145. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša osobe iz citiranog članka 144. imaju pravo osporavati odgovarajući upravni akt tijela javne vlasti pred nadležnim upravnim sudom, ako su u svojstvu zainteresirane javnosti sudjelovale u postupcima donošenja akta.

U predmetu C-263/08 od 15. listopada 2008. godine Europski sud je primjenjujući odredbu članka 6. Direktive Europskog vijeća o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (Council Directive 85/337/EEC, Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council, dalje: Direktiva 85/337) u svezi sudjelovanje javnosti zauzeo stav da sudjelovanje u postupku donošenja odluke o okolišu nije preduvjet za priznanje prava zainteresirane javnosti na sudjelovanje u postupku preispitivanja te odluke.

Stoga je Sud je temelju odredbe članka 6. Direktive 85/337 tužitelju Udruga Zelena Istra priznao aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe.

Na ročištima za raspravu 17. srpnja i 19. rujna 2014. godine te u podnescima koje su u međuvremenu dostavljali tužitelji su uglavnom elaborirali dotadašnjem navode. U bitnom su dodali da su članovi povjerenstva, zainteresirana osoba, izrađivač studije i tuženik od samog početka znali za neusklađenost zahvata s prostornoplanskom dokumentacijom, što, navode, proizlazi iz zapisnika sjednice povjerenstva održane 21. veljače 2013. godine, na kojoj navedene osobe zajednički pokušavaju iznaći rješenje, uz zaključak da će se prostorni planovi naknadno mijenjati. Predložili su da se sasluša svjedok Josip Zidarić, dok su od dokaznog prijedloga financijskog vještačenja odustali.

Na istim ročištima i u dostavljenim podnescima tuženik i zainteresirana osoba također su uglavnom ponovili dotadašnje navode. U bitnom je tuženik dodao da je nakon I. sjednice povjerenstvo zatražilo dodatno očitovanje Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja koje je mišljenjem KLASA: 350-02/12-09/19, URBROJ: 531-05-1-1-12-03 od 19. travnja 2012. godine ponovno potvrdilo da je zahvat u skladu s prostornoplanskom dokumentacijom. Naglasio je da činjenica što je prostornoplanskom dokumentacijom predviđena izgradnja samo je jednog kamenoloma ne sprječava da se vodi postupak utjecaja na okoliša, da bi se naposljetku realizirao samo jedan. Zainteresirana osoba je predložila da se sasluša svjedok Jakov Pranjčić.

Na ročištu za raspravu 21. studenog 2014. godine Sud je saslušao svjedoke Josipa Zidarića i Jakova Pranjčića.

Svjedok Jakov Pranjčić na ročištu je izjavio da je na izradi studije utjecaja na okoliš sudjelovao kao direktor društva SPP d.o.o. i voditelj dijela studije koja se odnosi na rudarstvo. Obzirom na negativni utjecaj bijeloga praha na maslinama naveo je se da uz pridržavanje mjera

koje su propisane negativnog utjecaja nema, te da u blizini zahvata nije utvrđeno postojanje maslinika. Primjera radi je istakao da se na površinskom kopu u Braču zahvaćeno područje sanira upravo sadnjom maslina. U svezi negativnog utjecaja buke njega ne bi ni bilo ako se naseljeno područje nalazi i na udaljenosti od 260 metara od zahvata, kao što navode tužitelji, jer se pri izvođenju radova moraju poštivati propisi o zaštiti od buke. Radi se o trenutnim emisijama buke manjima od sekunde, i to do 8 puta godišnje. Primjerice veća razina buke postiže se prilikom vatrometa u nekom gradu. U svezi vizualnog utjecaja zaključak studije bio je da je utjecaj umjeren, kao što i svaki zahvat na prirodu utječe na vizuru okoliša. Taj segment studije izradila je stručna osoba koja je iz toga područja pisala diplomski rad i pri izradi primijenila najsuvremenije metode. Smatra da nisu točni navodi iz tužbe da će iz mjesta Veliki Vareški i drugih koja se nalaze na visini izvan zahvata zahvat znatnije vizualno utjecati na okoliš. Radi se naime o zahvatu manjih površina gdje se uglavnom provodi iskop do 30 metara u dubinu, a postoji obveza da se svako degradirano područje vrati u prvobitno stanje a kako je ovdje riječ o šumskom području to znači da će se ono pošumiti. Varijantno rješenje podzemne eksploatacije nije u studiji razrađeno zbog toga što je u početku takva mogućnost isključena iz više razloga, prije svega jer se radi o trošnom materijalu nestabilne krovine pa bi takvu eksploataciju bilo nemoguće izvesti obzirom na sigurnost i tehničku izvedivost. Isto bi tako rješenje bilo financijski neisplativo, a koliko zna u blizini ne postoji podzemna eksploatacija za mineralnu sirovinu iz studije. Osim toga, tvrdi da je zakonom propisano racionalno iskorištavanje mineralnih sirovina, pa čak kad bi se kod podzemne eksploatacije zanemarila sigurnost i tehnička izvedivost takva bi eksploatacija bila ispod 30 % iskoristivosti što je prema zakonu nedozvoljeno. Poznate su mu tvrdnje prof. dr. sc. Jerka Nuića, ali ih smatra subjektivnima. Na upit tužitelja [REDACTED] odgovorio je da će se na zahvatu koristiti strojevi drobilica i glodalica koji proizvode buku, ali da će ta buka biti u graničnim vrijednostima propisanim propisima. Buka ima smjer emisije, odnosno širenja a budući da se naselje nalazi iznad zahvata smjer širenja buke biti će uglavnom niže prema šumi. Strojevi drobilica, glodalica i ostali strojevi radit će dnevno oko 7 sati a intenzitet buke u naselju od tih strojeva iznositi će manje od propisanih 45 decibela. Prilikom javne rasprave i od strane savjetodavnog stručnog povjerenstva bio je upozoren na nedostatak varijantnih rješenja studije, međutim članovi savjetodavnog stručnog povjerenstva, pa među njima i Siniša Dunda, koji na rudarskom fakultetu predaje tu grupu predmeta, složili su se obzirom na iznesene razloge da studiju u tom djelu nije potrebno nadopunjavati. Javnost nije bila upoznata s razlozima neprihvatanja varijantnih rješenja, zato što smatra da o tome treba raspravljati struka koja je odgovoran za posljedice zahvata. Na upit tužitelja [REDACTED] svjedok odgovorio je da će i kumulativni utjecaj eksploatacijskih polja „Marčana 1“ i „Marčana“ biti umjeren, što je također obrađeno u studiji. Na upit tužitelja [REDACTED] je li zahvat usklađen sa prostornim planom, svjedok je odgovorio da se zahvat ne može uskladiti s nečim što ne valja, odnosno što nije stručno obrađeno. Dodao je da je na zapisnik stručnog povjerenstva dao izjavu da je stekao dojam da Istarska županija za zahvat ima pozivan stav temeljem saznanja koja je dobio na sastanku u nadležnom ministarstvu, gdje mu je priopćeno da je ministarstvo kontaktiralo Županiju i da će se prostornoplanska dokumentacija uskladiti sa zahvatom. Na upit tužitelja [REDACTED] odgovorio je da miniranje neće imati negativan učinak na stabilnost kuća. Zahvat neće negativno utjecati na divljač zbog toga što je divljač mobilna pa će ona i dalje dolaziti na to područje osim djela od desetak hektara neposredno zahvaćenog područja koje će biti ograđeno. Na upit tuženika svjedok odgovorio je da je prije izrade studije prihvatio mišljenje nadležnog tijela da je zahvat u skladu sa prostornom planskom dokumentacijom. U studiji su razrađene mjere zaštite od buke, širenja prašine i drugih negativnih učinaka, a to bi pri zaštiti od širenja prašine bilo špricanje vodom izvora prašine, zadržavanje visoke vegetacije. Sanacija zahvaćenog područja vrši se paralelno sa eksploatacijom a što je sve opširnije obrazloženo u studiji.

Svjedok Josip Zidarić iskazao je da sudjelovao kao član stručnog savjetodavnog povjerenstva na izradi studije za eksploatacijsko polje „Marčana 1“ i u tom postupku dao izdvojeno mišljenje u kojem je obrazloženo da se ne slaže s mišljenjem nadležnog ministarstva da je zahvat u skladu sa prostornoplanskom dokumentacijom, zbog toga što je u PP Istarske županije propisano da svaka oznaka za kamenolom u prostornom planu podrazumijeva da se pod tom oznakom može izraditi samo jedan kamenolom, a ne dva kako je predviđeno u konkretnom slučaju. Izjavio je eksploatacija građevnog kamena koja podrazumijeva miniranje mora biti udaljena na 500 metara od naseljenog područja. Na upit tužitelja [REDACTED] odgovorio je da od dana kada je dao izdvojeno mišljenje do dana donošenja osporenog rješenja nije mijenjan prostorni plan u svezi zahvata. U predmetnom očitovanju nadležnog ministarstva o usklađenosti zahvata sa prostorno planskom dokumentacijom nije navedeno da je ministarstvo dalo suglasnost na PP Istarske županije. Na upit tuženika svjedok odgovara da je izdvojeno mišljenje dao obzirom na eksploatacijsko polje „Marčana 1“, a ne „Marčana“ jer smatra da bi se na eksploatacijskom polju „Marčana“ moglo eksploatacijsko polje isplativije eksploatirati. Prostorno planskom dokumentacijom za pojedine lokacije određen je broj kamenoloma, a ne površina kamenoloma, zbog prijašnjih iskustava da bi se kamenolomi parcelirali što je povećalo negativne učinke, što znači jedan investitor jedan kamenolom, jer smatra da u Istri već ima dovoljno kamenoloma. Za „Marčanu 1“ nije dao primjedbe u svezi udaljenosti od naseljenog područja, zbog toga što je naveo da ne mogu biti dva kamenoloma, pa nije bilo potrebe davati druge primjedbe.

Nakon saslušanja svjedoka, na posljednjem ročištu za raspravu, stranke su u bitnom izjavile da ostaju kod dotadašnjih navoda

U ovom je upravnom sporu sporno je li postupak ocjene prihvatljivosti zahvata pravilno proveden obzirom na usklađenost s prostornoplanskom dokumentacijom, varijantnih rješenja, usklađenosti sa Strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije i Strateškim programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske, utjecaj zahvata na krajobrazne vrijednosti okoliša, utjecaj na kulturno – povijesnu baštinu, obradu cost – benefit analize.

Sud je izveo dokaze uvidom u dokumentaciju koja se nalazi u spisu predmeta ovoga spora i spisu predmeta upravnog postupka koji je ovom sporu prethodio te saslušanjem navedenih svjedoka.

Na temelju razmatranja svih činjeničnih i pravnih pitanja, Sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev osnovan.

Odredbom članka 69. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša propisano je da procjena utjecaja zahvata na okoliš čini procjenu značajnih utjecaja na okoliš zahvata određenih tim Zakonom i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.

Prema članku 79. stavku 1. Zakona o zaštiti okoliša rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš se utvrđuje da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš uz primjenu mjera zaštite okoliša i da sadrži potrebne mjere zaštite okoliša koje proizlaze iz zakona, drugih propisa, standarda i mjera koje doprinose smanjivanju onečišćavanja okoliša, a po potrebi može se utvrditi i program praćenja stanja okoliša.

U prvom redu, Sud je stajališta da bez obzira što prostornoplanska dokumentacija predviđa izgradnju samo jednog kamenoloma, to ne sprječava da se usporedno vode postupci procjene utjecaja na okoliš za dva kamenoloma, jer kao što pravilno navodi tuženik, to ne znači da će se realizirati oba zahvata, već će se ovisno o daljnjem razvoju projekata, u postupku izdavanja lokacijske dozvole odobriti samo jedan zahvat, kao što je i predviđeno prostornoplanskom dokumentacijom, stoga je Sud tužbene navode u tom dijelu našao neosnovanim.

Isto tako, Sud je neosnovanim našao tužbene navode u svezi usklađenosti zahvata sa Strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije i Strateškim programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske, nepravilno utvrđenim utjecajem zahvata na krajobrazne

vrijednosti okoliša i na kulturno – povijesnu baštinu te neodgovarajuću obradu cost – benefit analize, jer iz dokumentacije koju su na okolnosti priložili tužitelji ne proizlazi da bi studija utjecaja na okoliš u tom dijelu bila nepotpuno i nedovoljno stručno obrađena. Sud dijeli stav tuženika da se procjena utjecaja na okoliš provodi upravo za zahvate za koje se pretpostavlja da bi mogli imati značajan utjecaj te da se u postupku propisuju odgovarajuće mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša, a u dijelu koji se odnosi na utjecaj na krajobrazne vrijednosti, utjecaj na kulturno-povijesnu baštinu i strateške programe razvoje, Sud nalazi da je studija valjano obrazložila da je zahvat uz propisane mjere zaštite prihvatljiv za okoliš.

Međutim, Sud je tužbeni zahtjev našao osnovanim iz razloga kako slijedi.

Člankom 17. stavkom 2. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš propisano je da se mišljenje povjerenstva o prihvatljivosti zahvata ne može predlagati suprotno važećim dokumentima prostornog uređenja.

Člankom 88. alinejom 5. PP Istarske županije propisano je da se nova eksploatacijska polja svih sirovina, osim arhitektonsko-građevinskog kamena, u kojima se koristi metoda miniranja ne smiju otvarati, niti se postojeća polja ne smiju širiti u smjeru i na udaljenost manju od 500 m od postojećih građevina, odnosno granica građevinskih područja naselja, turističkih zona, gospodarskih zona, rekreativnih zona i zona posebne namjene, te tim Planom utvrđenih koridora prometnih sustava i infrastrukture od važnosti za Državu i Županiju.

Nadalje, člankom 140. stavkom 3. PPU Općine Marčana propisano je da se u eksploatacijskom polju jugoistočno od naselja Marčana u pojasu od granice eksploatacijskog polja bliže postojećim građevinama, odnosno granicama građevinskih područja izdvojenih dijelova naselja Marčana, te gospodarskoj zoni Draga do 500 metara od tih postojećih građevina, odnosno granica građevinskih područja izdvojenih dijelova naselja Marčana, te gospodarske zone Draga, metoda miniranja može se koristiti samo za uklanjanje pokrivke i jalovine.

Među strankama je nesporno, a isto proizlazi iz dokumentacije iz spisa predmeta i ostalih dokaza da će na predmetnom kamenolomu koristiti metoda miniranja, kao i da se na udaljenosti manjoj od 500 metara od zahvata nalaze stare stancije, građevine Šetepanovi dvori i Pločevi dvori.

Sud u osporenom rješenju i spisu predmeta upravnog postupka nije našao obrazloženje da bi obzirom na citirane odredbe prostornoplanske dokumentacije predmetni zahvat bio dopušten, osim tuženikova pozivanja na odredbu članka 6. stavka 2. točke 3. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš i mišljenje koje je s tim u svezi pribavljeno od nadležnog ministarstva, a koje Sud nalazi nedovoljnim.

Naime, člankom 6. stavkom 2. točkom 3. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš propisano je da se uz zahtjev za pokretanje postupka utjecaja na okoliš prilaže podatak o usklađenosti zahvata s važećom prostorno-planskom dokumentacijom što dokazuje odgovarajućom potvrdom, uvjerenjem i sl. tijela nadležnog prema zakonu kojim se uređuje prostorno uređenje.

Međutim, Sud smatra da iz citirane odredbe ne proizlazi da bi mišljenje nadležnog tijela o usklađenosti o prostornoplanskom dokumentacijom bilo neoboriv dokaz čiji se sadržaj ne može osporavati, nego proizlazi da ono predstavlja dokaz o pravnom interesu, odnosno opravdanosti pokretanja postupka utjecaja zahvata na okoliš. U prilog tome govori da već odredba članka 16. stavka 1. Uredbe koja propisuje da će kada nakon razmotrenih mišljenja, primjedbi i prijedloga sa javne rasprave povjerenstvo utvrdi da je studiju potrebno doraditi i/ili pribaviti mišljenja tijela i/ili osobe određene posebnim propisima i/ili pribaviti mišljenje JLP(R)S, o tome će se očitovati nadležnom tijelu.

Uvidom u spis predmeta upravnog postupka, Sud je utvrdio da su točni navodi tuženika da je nakon I. sjednice povjerenstvo zatražilo dodatno očitovanje Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja koje je mišljenjem KLASA: 350-02/12-09/19, URBROJ: 531-05-1-1-12-

03 od 19. travnja 2012. godine ponovno potvrdilo da je zahvat u skladu s prostornoplanskom dokumentacijom. Međutim, Sud je nadalje utvrdio da je dodatno očitovanje zatraženo zbog mišljenja člana povjerenstva Josipa Zidarića da prostornoplanskom dokumentacijom nisu dozvoljena dva eksploatacijska polja, dok na primjedbe koje je tužitelj ██████████ pismeno dostavio i na javnoj raspravi uputio u svezi udaljenosti zahvata koji koristi metodu miniranja od postojećih građevina, povjerenstvo nikada nije zatražilo očitovanje, niti su osporeno rješenje, pa ni studija na to dali valjan odgovor.

Sud također nije prihvatio navode tuženika da će se na dijelu eksploatacijskog polja koji se nalazi na udaljenosti manjoj od 500 metara od postojećih građevina, eksploatacija vršiti isključivo strojnim putem, jer iz citiranih odredbi PP Istarske županije i PPU Općine Marčana ne proizlazi da se metoda miniranja ne može koristiti na udaljenosti manjoj od 500 metara od postojećih građevina, već da se na udaljenosti manjoj od 500 metara od postojećih naselja uopće ne mogu otvarati eksploatacijska polja u kojima se koristi metoda miniranja. K tome, Sud nije našao da bi navedeno ograničenje da će se na tom dijelu eksploatacijskog polja eksploatacija vršiti strojnim putem bilo navedeno u izreci osporenog rješenja.

Isto tako, sud nije prihvatio navode zainteresirane osobe pozivom na citat iz studije u dijelu u kojem se opisuju mjere za smanjenje učinaka miniranja na udaljenosti manjoj od 500 metara od postojećih građevina, jer se propisivanjem mjera, neovisno kakve one bile, ne mogu derogirati odredbe prostornoplanske dokumentacije koje na tim udaljenostima izrijekom zabranjuju otvaranje eksploatacijskih polja u kojima se koristi metoda miniranja.

Nadalje, prema članku 31. stavku 1. PPU Općine Marčana Općini Marčana planiraju se slijedeće površine za iskorištavanje mineralnih sirovina: područja za eksploataciju arhitektonsko-građevinskog kamena južno od naselja Prodol, te područje za eksploataciju arhitektonsko-građevinskog i tehničkog kamena jugoistočno od naselja Marčana.

Prema odredbi članka 5. Zakona o rudarstvu Mineralnim sirovinama, u smislu toga Zakona, smatraju se:

1. energetske mineralne sirovine: fosilne gorive tvari: ugljen (treset, lignit, smeđi ugljen, kameni ugljen), ugljikovodici (nafta, plin i zemni vosak), asfalt i uljni škrljavci; radioaktivne rude; mineralne i geotermalne vode iz kojih se mogu pridobivati mineralne sirovine ili koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim mineralnih i geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke i rekreativne svrhe ili kao voda za piće i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama,
2. mineralne sirovine za industrijsku preradbu: grafit, sumpor, barit, tinjci, gips, kređa, bentonitna glina, kremen, kremeni pijesak, porculanska, keramička i vatrostalna glina, feldspati, talk, tuf, mineralne sirovine za proizvodnju cementa, karbonatne mineralne sirovine (vapnenci i dolomiti) za industrijsku preradbu, silikatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu, sve vrste soli (morska sol) i solnih voda, brom, jod, peloidi,
3. mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala: tehničko-građevni kamen (amfibolit, andezit, bazalt, dijabaz, granit, dolomit, vapnenac), građevni pijesak i šljunak, ciglarska glina,
4. arhitektonsko-građevni kamen,
5. mineralne sirovine kovina: boksit, živa, zlato u naplavinama, željezni oksidi i hidroksidi i drugi spojevi.

Pozivom na citirane odredbe tužitelji navode da na predmetnom zahvatu eksploatacija karbonatne mineralne sirovine nije dozvoljena, na što studija i osporeno rješenje također nisu dali odgovor.

Nadalje, prema članku 77. stavku 2. Zakona o zaštiti okoliša u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš, potrebno je obraditi moguće varijante za okoliš i mjere zaštite okoliša.

Prema prilogu IV. točki 2. u svezi s člankom 7. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš obvezni sadržaj studije o utjecaju zahvata na okoliš je obrada varijantnih rješenja zahvata, na način da ona sadrži sažeti opis razmatranih varijantnih rješenja zahvata s obzirom na njihove utjecaje na okoliš, te obrazloženje razloga odabira određene varijante zahvata.

Uvidom u studiju sud je utvrdio da su varijantna rješenja sadržana su u istoimenom poglavlju 2. studije, na nešto više od jedne stranice teksta, međutim studija u tom dijelu varijanta rješenja nije opisala, već se navodi da je postupkom eliminacije određenih varijanti u postupku projektiranja eksploatacijsko polje svedeno na jednu konačnu varijantu, uz zaključnu napomenu da varijante zahvata kao takve nisu urađene iz razloga prostornog ograničenja (granice potvrđenih rezervi i postizanje završnih kosina površinskog kopa) ali i zbog primjene planirane tehnologije eksploatacije (korištenje rudarskih strojeva u tehnološkom postupku eksploatacije masovnim miniranjem).

U svom iskazu svjedok Jakov Pranjić iznio je razloge iz kojih varijanta podzemne eksploatacije, na koju se pozivaju tužitelji, u ovom slučaju ne bi bila ekonomski prihvatljiva.

Uvidom u spis predmeta upravnog postupka Sud je utvrdio da je član savjetodavnog stručnog povjerenstva prof. dr. sc. Siniša Dunda dipl. ing. rud. u pisanom mišljenju naveo da za konkretan zahvat postoji niz varijantnih rješenja koja se odnose na razvitak kopa po površini i po visini te u tehnologiji eksploatacije, a koja su razmatrana za potrebe izrade idejnog projekta, pa je stoga mišljenja da ih studiji ne treba razmatrati, a iste navode u odgovoru na tužbu iznosi i tuženik.

Iz iskaza svjedoka Jakova Pranjića, mišljenja člana povjerenstva Siniše Dunde i navoda tuženika Sud je zaključio da su za predmetni zahvat varijantna rješenja moguća, ali da tuženik, stručno povjerenstvo i izrađivač studije drže da ih u studiji nije trebalo obraditi, jer su ona razmatrana u postupku izrade idejnog projekta.

Međutim, takvo je mišljenje u suprotnosti s citiranom odredbom točke 2. priloga IV. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš koja izrijekom propisuje obvezni sadržaj studije o utjecaju zahvata na okoliš u svezi varijantnih rješenja zahvata, a koja u ovom slučaju nije ispoštovana.

Slijedom navedenog, na temelju ocjene svakog provedenog dokaza i svih provedenih dokaza zajedno, Sud je utvrdio da su u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš povrijeđene citirana odredba Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš koje propisuju da se mišljenje stručnog povjerenstva o prihvatljivosti zahvata ne može predlagati suprotno važećim dokumentima prostornog uređenja te odredba o obveznom sadržaj studije u svezi varijantnih rješenja. Iskaze svjedoka Jakova Pranjića i Josipa Zidarića Sud je u svezi odlučnih činjenica prihvatio kao istinite, jer ih našao logičnim i uvjerljivim te u skladu o ostalim provedenim dokazima, pa tako i dio iskaza Jakova Pranjića iz kojeg proizlazi neusklađenost zahvata s prostornoplanskom dokumentacijom i da studija varijantna rješenja nije valjano obradila.

Stoga je slijedom svega navedenog, na temelju članka 58. stavka 1. Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“ broj 20/10 i 143/12, 152/14, dalje: Zakon o upravnim sporovima) tužbeni zahtjev valjalo je usvojiti i predmet je vraćen tuženiku na ponovno odlučivanje.

U ponovnom postupku tuženik će uzevši u obzir odredbe članka 88. alineje 5. PP Istarske županije i članka 140. stavka 3. PPU Općine Marčana te članka 31. PPU Općine Marčana ocijeniti je li zahvat u skladu s prostornoplanskom dokumentacijom, te ukoliko utvrdi da nije zahtjev odbiti, a ukoliko utvrdi da je zahtjev s prostornoplanskom dokumentacijom usklađen, naložiti će izrađivaču studije da varijantna rješenja obradi kako je propisano Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.

Sukladno članku 81. Zakona o upravnim sporovima u ponovnom postupku tuženik je vezan pravnim shvaćanjem i primjedbama ovoga Suda.

Budući da tužba nije odbačena, niti je tužbeni zahtjev odbijen, sukladno članku 5. stavku 1. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, broj 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13) tužitelji nisu u obvezi plaćanja sudske pristojbe.

U Rijeci, 15. siječnja 2015. godine

S u d a c

Antun Žagar, dipl. iur., v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude žalba nije dopuštena.

Dostaviti:

[REDACTED]

- Udruga „Zelena Istra“ iz Pule, Gajeva 3

- tuženiku Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Zagreb, Ulica Republike Austrije 14, uz spis predmeta upravnog postupka

- zainteresiranoj osobi Kamen produkt d.o.o. Pazin, Trg slobode 2

Za točnost, opravka – ovlaštena službenica
Danijela Romanik

[Handwritten signature]